

Малозубівщинський ліцей

Наказ

15 серпня 2022 року

№ 39

**Про затвердження інструкцій,
алгоритму дій учасників освітнього
процесу при сигналі оповіщення
«Увага всім», «Повітряна тривога»**

Відповідно до вимог Закону України від 20.03.2002 року №638-IV «Про боротьбу з тероризмом», до вимог Кодексу цивільного захисту України, Положення про функціональну підсистему навчання дітей дошкільного віку, учнів та студентів діям у надзвичайних ситуаціях (з питань безпеки життєдіяльності) єдиної державної системи цивільного захисту, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 21 листопада 2016 року № 1400, Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 року №841, наказу Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 18 грудня 2009 року №860 «Про затвердження Рекомендацій щодо дій населення у разі загрози та виникнення вибуху, у тому числі тих, що виникли внаслідок терористичної діяльності», Алгоритму дій учасників освітнього процесу при сигналі «Повітряна тривога!», розробленого Міністерством освіти і науки України на основі рекомендацій ДСНС України, з метою організації та здійснення заходів, спрямованих на забезпечення та підвищення рівня захисту учасників освітнього процесу школи від надзвичайних ситуацій, підготовки учнів та працівників школи до дій у разі загрози та виникнення вибуху, у тому числі тих, що виникли внаслідок терористичної діяльності та забезпечення виконання заходів у сфері цивільного захисту в режимі повсякденного функціонування

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити та ввести в дію Алгоритм дій учасників освітнього процесу при сигналі «Повітряна тривога!» (далі - Алгоритм) з 31 серпня 2022 року (додаток 1).
2. Заступник директора з навчально-виховної роботи Черевко І.А.:
 - 2.1. зареєструвати Алгоритм в Журналі реєстрації інструкцій до 31.08.2022;
 - 2.2. ознайомити працівників ліцею з Алгоритмом під підпис до 01.09.2022.
3. Затвердити інструкції з безпеки життєдіяльності під час воєнного стану(додаток 2)
 - 3.1. Завідуючому господарством ліцею Гераймовичу В.С. в журналі реєстрації інструктажів зареєструвати інструкції з охорони праці та надати їм номер інструкції до 31.08.2022
4. Класним керівникам 1-11 класів ознайомити учнів та їх батьків з Алгоритмом до 01.09.2022.
5. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

АЛГОРИТМ ДІЙ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПРИ СИГНАЛІ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»

Під час уроків

Підготовчі заходи:

• адміністрації ліцею:

- розмістити покажчики напрямку руху до укриття для швидкого та безпечного переміщення учасників освітнього процесу;
- ознайомити учасників освітнього процесу з Алгоритм дій при сигналі «Повітряна тривога!» або інших відповідних сигналів оповіщення (далі – Алгоритм дій): проінформувати всіх учасників освітнього процесу про перелік необхідних речей, які вони повинні взяти із собою в укриття;
- забезпечити супроводження учасників освітнього процесу відповідальними особами з числа працівників школи під час переміщення в укриття та перебування в ньому;
- визначити відповідальних осіб, які після евакуації перевіряють ліцей на наявність присутніх учнів за межами укриття;
- здійснити розподіл учасників освітнього процесу в укритті з урахуванням його місткості.

Учасники освітнього процесу мають заздалегідь:

- бути ознайомлені з місцем розташування укриття, правилами поведінки під час переміщення до укриття та перебування в ньому;
- підготувати евакуаційний рюкзак, який потрібно мати з собою під час перебування в укритті;
- вміти виконувати заходи щодо реагування на надзвичайні ситуації;
- батьки мають заздалегідь надати класному керівнику свої контакти, контакти тих, хто може забирати дитину з ліцею, деталі стану здоров'я дитини, зокрема про особливі потреби дитини. Також поінформувати дитину, щоб вона знала свій резус-фактор та групу крові, свої хронічні хвороби, а також контакти батьків.

Порядок дій при отриманні сигналу «Повітряна тривога!» або інших відповідних сигналів оповіщення під час уроків

1. У випадку надходження сигналу тривоги відповідальна особа (черговий адміністратор):

1.1. дає один довгий дзвінок— персонал та учні ліцею сповіщаються про виникнення надзвичайної ситуації та про початок екстреної евакуації або сповіщає про оголошення сигналу «Повітряна тривога» у шкільній Viber групі;

1.2. допомагає в організації та регулюванні швидкого руху учнів від класів до укриття.

2. Вчитель, який проводить урок, миттєво припиняє навчальне заняття та сповіщає учнів про загрозу, а батьків (у батьківські групи) – про переміщення дітей до укриття.

3. Учні вдягаються та беруть свої особисті евакуаційні рюкзаки.
4. Вчитель організовує пересування учнів двома колонами в приміщенні класу для швидкого виходу з кабінету.
5. Вчитель бере з собою класний журнал, свої особисті речі, вимикає світло, очолює групу учнів і визначеним маршрутом рухається разом з ними в укриття.
6. Якщо під час уроку в класі є два педагоги, один має очолювати колону учнів, а другий йти останнім.
7. Для супроводу початкових класів можуть бути залучені помічники (працівники школи). Під час переміщення до укриття необхідно врахувати наявність інклюзивних класів. У випадку присутності дітей з ООП – попередньо проводити з ними навчання та бесіди, передбачити швидке та спокійне переміщення до укриття, спеціальне місце та заходи, що будуть здійснюватися в ньому для максимального залучення до них дітей з ООП.
8. У середині укриття вчителі та відповідальні особи (черговий адміністратор, асистенти вчителів, практичний психолог) повинні допомогти учасникам освітнього процесу швидко та спокійно зайняти місця. Після того як усі учні займуть свої місця в укритті вчитель або класний керівник повинен перевірити наявність усіх учнів за списком та доповісти заступнику директора з навчально-виховної роботи Черевко І.А. хто з учнів перебуває разом з ними, а хто відсутній. Приклад звітування: клас, загальна кількість учнів, кількість присутніх учнів, кількість відсутніх учнів з поважних причин.
10. Вчитель, який привів учнів в укриття, залишається з класом до отримання сигналу «Відбій повітряної тривоги!» або іншого відповідного сигналу оповіщення та організує повернення учнів до запланованих заходів.
11. Сестра медична ліцею повинна знаходитися у відведеному для неї місці в укритті для швидкого надання медичної допомоги.
12. Відповідальні особи (черговий адміністратор, члени група охорони громадського порядку, члени евакуаційної комісії) після оголошення сигналу тривоги мусять перевірити всі приміщення закладу на відсутність у них учасників освітнього процесу та працівників закладу, по завершенню перевірки прямувати до укриття.
13. Відповідальні особи за евакуацію повинні знаходитися біля виходу із укриття для здійснення контролю за порядком укриття учасників освітнього процесу та швидкого реагування у разі, якщо виявиться, що хтось відсутній.
14. Учні, які знаходяться на подвір'ї закладу, під час сигналу тривоги повинні під наглядом вчителя або самостійно рухатися до укриття.
15. Під час перебування в захисній споруді вчителі та відповідальні особи здійснюють необхідну підтримку, заходи для комфортного та спокійного перебування в укритті.
16. За наявності досвіду та обладнання можна продовжити урок в укритті, допомогти з домашнім завданням, запропонувати дітям позаурочні активності.
17. Незалежно від того, завершилися заняття чи ні, всі учні залишаються в укритті.
18. Під час повітряної тривоги педагог не має права відпустити дитину додому на прохання батьків. Забороняється батькам забирати дитину до завершення повітряної тривоги заради дотримання безпеки всіх учасників освітнього процесу.

Після завершення небезпеки та оголошення про відбій тривоги

1. Вихід з укриття здійснюється тільки після завершення небезпеки та оголошення про відбій тривоги, а також у випадках вимушеної евакуації.
2. Першим залишити укриття має черговий адміністратор або відповідальна особа.
3. Учитель сповіщає учнів про те, що загроза минула, а батьків (у батьківські групи) — про переміщення дітей до класу.
4. Учителі та відповідальні особи слідкують за тим, щоб вихід усіх учасників освітнього процесу з укриття здійснювався колонами або групами.
5. Учитель, який привів учнів в укриття, після отримання сигналу «Відбій повітряної тривоги» або іншого відповідного сигналу оповіщення організовує повернення учнів до класу, продовжує проведення навчального заняття або перебуває з учнями до того часу, поки його не замінить інший учитель. Початок наступного уроку після повернення учнів до класів повинен бути через 30 хвилин після отримання сигналу «Відбій повітряної тривоги». Якщо в учнів завершилися уроки, то лише після завершення тривоги діти можуть повертатися додому. Класні керівники в такій ситуації обов'язково мають поцікавитися, чи дісталася дитина додому.

При оголошенні сигналу «Повітряна тривога!» перед початком освітнього процесу

1. Працівники закладів освіти, учні, які під час оголошення сигналу «Повітряна тривога!» перебувають вдома або у дорозі до закладу освіти, мають терміново прослідкувати до найближчого укриття.
2. У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога!» під час прийому/приходу дітей/учнів до закладу освіти, вони, разом із працівниками закладу та батьками або іншими супроводжуючими особами, терміново переходять в укриття закладу освіти.
3. Під час повітряної тривоги, після того, як всі учасники освітнього процесу перейшли в укриття, діти/учні до закладів освіти не приймаються до оголошення сигналу «Відбій повітряної тривоги!».
4. Оберіть із дитиною безпечний шлях до ліцею та у зворотному напрямку (тобто складіть свосередній маршрут руху), далі оберіть укриття, які дитина зможе використовувати дорогою в разі сигналу повітряної тривоги.
5. Поясніть дитині, щоб вона рухалася тільки за складеним маршрутом, не зупинялася і нікуди не звертала.
6. Наголосіть дитині, що якщо немає можливості швидко дійти до ліцею або дому під час сигналу повітряної тривоги, щоб дитина прямувала до визначеного вами укриття і перебувала всередині укриття, а не біля його входу.
7. Навчіть дитину не торкатися оголених електричних дротів, невідомих предметів, проговоріть правила міцної безпеки.

Що робити учасникам освітнього процесу, якщо не встигли добігти до укриття під час обстрілу

1. негайно перейти в приміщення без вікон або скористатися правилом двох стін (перша стіна бере на себе силу вибуху, друга – руйнування).
2. Якщо виникла пожежа чи пошкодження будинку – зателефонувати 101, вказавши точну адресу та покинути небезпечне місце.
3. Якщо в будинку стався вибух – слід якнайшвидше самостійно залишити будівлю та залишити двері відчиненими, щоб рятувальники не зрізали їх.

ІНСТРУКЦІЯ № **з безпеки життєдіяльності** **під час воєнного стану**

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з безпеки життєдіяльності під час воєнного стану поширюється на всіх учасників освітнього процесу та працівників закладу.

1.2. Інструкція про дотримання правил безпеки життєдіяльності під час воєнного стану, розроблена у відповідності до Закону України "Про охорону праці" (Постанова ВР України від 14.10.1992 № 2694-ХІІ) в редакції від 20.01.2018р, на основі «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», затвердженого Наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29 січня 1998 року № 9 в редакції від 30 березня 2017 року, з урахуванням Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України 26 грудня 2017 року № 1669.

1.3. Інструкція з охорони праці встановлює вимоги безпеки життєдіяльності для учасників освітнього процесу та працівників закладу під час воєнного стану.

1.4. Даний інструктаж з правил безпеки під час воєнного стану проводять класні керівники з учнями свого класу в день початку занять або оголошення режиму воєнного стану в країні.

1.5. Даний інструктаж проводить відповідальна особа з працівниками закладу.

1.4. У спеціальних журналах робиться відмітка про проведення інструктажу і ставляться підписи особи, що проводила інструктаж та інструктованої особи.

2. Правила поведінки в умовах воєнного стану на окупованих територіях.

2.1. Пам'ятайте, що в критичний момент необхідно бути зібраними та сфокусованими, не реагувати на можливі провокації. Від цього залежить ваша безпека.

2.2. Дотримуйтесь порад:

2.2.1. Носіть із собою документ, що посвідчує особу.

2.2.2. Виходячи з дому, попередьте своїх близьких куди ви йдете та через який час плануєте повернутись додому.

2.2.3. Контролюйте зміст інформації в своєму телефоні, уникайте зберігання в ньому інформації, яка може спровокувати окупантів.

2.2.4. За можливості, відмовтесь від використання смартфонів в публічних місцях, віддавайте перевагу в користуванні старим моделям телефонів.

2.2.5. Тримайте в кишені одягу записи про групу крові й про можливі проблеми зі здоров'ям.

2.2.6. Запишіть телефони та імена батьків або близьких людей на папері та тримайте їх при собі.

2.2.7. Намагайтеся якнайменше перебувати поза житлом, уникайте місць скупчення людей.

2.2.8. За можливості уникайте демонстрації патріотичної атрибутики: це може спровокувати окупантів.

2.2.9. Уникайте колон техніки й не стійте біля військових машин.

2.2.10. Пам'ятайте, де розташовані найближчі від оселі чи місць, які ви часто відвідуєте, сховища та укриття.

2.3. У жодному разі:

2.3.1. Не повідомляйте про свої плани малознайомим людям, не сперечайтесь з ними.

2.2.2. Не фотографуйте й не знімайте відео в присутності людей у військовій формі.

2.2.3. Не спостерігайте за ходом військових дій, ховайтеся одразу, як почуєте постріли.

2.2.4. Не носіть із собою зброї, не показуйте військовим нічого, що навіть за формою може нагадувати зброю.

2.2.5. Не підбирайте покинутої зброї або боєприпасів.

2.2.6. Не торкайтеся вибухонебезпечних або просто невідомих чужих речей, бо звичайні побутові предмети чи іграшки можуть бути заміновані.

2.2.7. Не носіть армійської форми, камуфльованого одягу чи одягу з шевронами. Надавайте перевагу одягу темних кольорів, що не привертає уваги.

3. При загрозі ураження стрілецькою зброєю.

3.1. Закрийте штори або жалюзі (заклейте вікна паперовою стрічкою або скотчем) для зниження ураження уламками скла.

3.2. Вимкніть світло, закрийте вікна та двері.

3.3. Займіть місце на підлозі в приміщенні, що не має вікон на вулицю (комора, ванна кімната, передпокії).

3.4. Інформуйте можливими засобами про небезпеку близьких і знайомих.

4. При загрозі бойових дій.

4.1. Закрийте штори або жалюзі (заклейте вікна паперовою стрічкою) для зниження ураження осколками скла.

4.2. Вимкніть джерело живлення, закрийте воду і газ, загасіть лічне опалення.

4.3. Візьміть документи, гроші і продукти, запас води, предмети першої необхідності, медичну аптечку.

4.4. негайно покиньте житлове приміщення, сховайтесь в підготовленому підвалі або найближчому укритті.

4.5. За відсутності поблизу укриття або підвалу, використовуйте «правило 2-х стін» (між вами та зовнішнім світом повинно бути 2 стіни - 1-а стіна приймає на себе силу вибуху, а 2-а стіна захищає вас від уламків) - перейдіть в приміщення без вікон, яке відокремлене від зовнішнього світу 2-ма стінами (ванна кімната або коридор). В ванній кімнаті не повинно бути бойлера, щоб під

час вибуху ви не постраждали від окропу, який проліється з пошкодженого бойлера.

4.6. Попередьте про небезпеку сусідів. Надайте допомогу старим і дітям.

4.7. Без крайньої необхідності не залишайте безпечного місця перебування.

4.8. Проявляйте крайню обережність, не піддавайтеся паніці.

5. Якщо стався вибух.

5.1. Переконайтеся в тому, що ви не отримали значних травм.

5.2. Заспокойтеся і уважно озирніться навколо, чи не існує загрози подальших обвалів і вибухів, чи не звисає з руїн розбите скло, чи не потрібна комусь ваша допомога.

5.3. Якщо є можливість - спокійно вийдіть з місця події. Якщо ви опинилися в завалі - періодично подавайте звукові сигнали. Пам'ятайте, що при низькій активності людина може протриматися без води п'ять діб.

5.4. Виконуйте всі розпорядження рятувальника.

6. При повітряній небезпеці.

6.1. Щоб почути сигнал «Повітряна тривога» необхідно встановити на телефоні застосунок "Повітряна тривога"

6.1.1. Встановити на телефоні застосунок "Повітряна тривога".

Застосунок вже доступний у Google Play Market та AppStore.

Не потребує ресетрації, не збирає персональні дані користувачів або дані про геолокацію

Надсилає максимально гучні критичні сповіщення про повітряну, хімічну, техногенну або інші види тривоги системи цивільної оборони навіть у беззвучному або сплячому режимі смартфона.

6.1.2. Щоб отримувати сповіщення:

1. Встановіть застосунок через Google Play Market або AppStore.

2. Надайте йому дозвіл надсилати сповіщення та важливі попередження.

3. Виберіть область, у межах якої хочете отримувати сповіщення.

4. Відстежуйте початок та кінець повітряної тривоги.

6.2. Якщо почули сигнал оповіщення (сирени), перебуваючи вдома:

6.2.1. Вимкніть джерело живлення, закрийте воду і газ.

6.2.2. Погасіть пічне опалення.

6.2.3. Візьміть документи, гроші, продукти, пляшку води, предмети першої необхідності, медичну аптечку.

6.2.4. Попередьте про небезпеку сусідів і при необхідності надайте допомогу старим і хворим.

6.2.5. Якнайшвидше дійдіть до захисної споруди або сховайтеся на місцевості. Дотримуйтеся спокою і порядку.

6.2.6. У разі відсутності в радіусі 500 м від вашого будинку захисної споруди використовуйте для укриття підвальне приміщення під будинком.

6.2.7. Якщо ви не почули сигнал та у вас немає можливості швидко перейти у сховище, перейдіть до більш безпечного місця в квартирі: подалі від вікон, у коридор — під несучі стіни, або ванну кімнату (але закрийте рушником дзеркало).

6.2.8. Без крайньої необхідності не залишайте безпечного місця перебування. Слідкуйте за офіційними повідомленнями.

6.3. Якщо почули сигнал оповіщення (сирени), перебуваючи на робочому місці:

6.3.1. Виконати заходи, передбачені на цей випадок Інструкцією № 4 для посадових осіб з цивільного захисту та дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, затвердженого наказом МОН від 01.02.2018 № 94, діяти за вказівками керівництва;

6.3.2. Вимкнути у разі необхідності струмоприймачі та вентиляцію;

6.3.3. Швидко, без паніки пройти до захисної споруди (споруди подвійного призначення як метрополітен або підземний паркінг, сховище, протирадіаційне укриття, найпростіше укриття або підвальне приміщення) зайняти місце у захисній споруді та виконувати вимоги старшого (коменданта).

6.3.4. Перебуваючи у громадському місці, потрібно вислухати вказівки адміністрації громадського місця та діяти відповідно до них (йти в зазначені сховища або укриття).

7. При загрозі масових заворушень.

7.1. Зберігайте спокій і розсудливість.

7.2. При перебуванні на вулиці негайно покиньте місця масового скупчення людей, уникайте агресивно налаштованих осіб.

7.3. Не піддавайтеся на провокації.

7.4. Надійно закрийте двері в приміщення де ви перебуваєте.

7.5. Не підходьте до вікон і не виходьте на балкон.

7.6. Без крайньої необхідності не покидайте приміщення.

8. Якщо вас захопили злочинці як заручника і вашому життю і здоров'ю загрожує небезпека.

8.1. Намагайтеся запам'ятовувати будь-яку інформацію (вік, зріст, голос, манеру розмовляти, звички і т.п.) про злочинців, що надалі може допомогти встановити їх місцезнаходження.

8.2. При першій можливості намагайтеся повідомити про місце свого перебування рідним чи в поліцію.

8.3. Намагайтеся бути розважливими, спокійними, по можливості миролюбними, оберігайте себе від непотрібного ризику.

8.4. Якщо злочинці перебувають у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння, то намагайтеся максимально обмежити себе від спілкування з ними, так як їх дії можуть бути непередбачувані.

8.5. Не підсилюйте агресивність злочинців непокорюю, сваркою, зайвим опором.

8.6. Виконуйте вимоги терористів, не створюючи конфліктних ситуацій, запитуйте дозволу переміститися, сходити в туалет, відкрити сумочку і т.д.

8.7. Уникайте будь-яких дискусій, особливо політичних, зі злочинцями, будьте, насамперед, уважними слухачами.

8.8. Зберігайте свою честь і нічого не просіть, намагайтеся з'їдати все, що дають, незважаючи на те, що їжа може бути непривабливою.

8.9. Якщо ви тривалий час перебуваєте поруч із злочинцями, постарайтеся встановити з ними контакт, викликати гуманні почуття і почати розмову, не наводячи їх до думки про те, що ви хочете щось вивідати.

8.10. Не дозволяйте собі падати духом, використовуйте будь-яку можливість поговорити з самим собою про свої надії, проблеми, які трапляються в житті, постарайтеся заспокоїтися і розслабитися за допомогою медитації, читайте різні тексти, постарайтеся згадати вірні.

8.11. Уважно стежте за поведінкою злочинців та їх намірами, будьте готові до втечі, якщо ви абсолютно впевнені в безпеці такої спроби.

8.12. Постарайтеся знайти найбільш безпечне місце в приміщенні, де вас тримають і де можна було б захиститися під час штурму терористів (приміщення, стіни і вікна яких не виходять на вулицю - ванна кімната або комора), у разі відсутності такого місця падайте на підлогу при будь-якому шумі або стрілянині.

8.13. При застосуванні спеціальними підрозділами сльозоточивого газу дихайте через мокру тканину, швидко і часто моргайте, викликаючи сльози.

8.14. Під час штурму ні в якому разі не беріть в руки зброю терористів, щоб не постраждати від штурмуючих, які стріляють по озброєним шодям.

8.15. При звільненні виходьте швидко, речі залишайте там, де вони лежать, оскільки можливі вибухи або пожежа, беззаперечно виконуйте команди групи захоплення.

9. Правила щодо перебування у найпростіших захисних спорудах

9.1. Заходити до укриттів потрібно організовано, швидко і без паніки.

9.2. Літніх і хворих необхідно влаштувати ближче до вентиляційних труб.

9.3. У сховище (укриття) потрібно приходити зі своїми засобами індивідуального захисту органів дихання, продуктами харчування, запасом води і документами.

9.4. Не дозволяється приносити з собою речі громіздкі, з сильним запахом, легкозаймисті, приводити тварин.

9.5. У сховищі забороняється ходити без потреби, шуміти, курити, виходити назовні без дозволу старшого.

9.6. Всі у сховищі зобов'язані виконувати розпорядження старшого по сховищу, надавати посильну допомогу хворим, інвалідам.

9.7. Для укриття населення сховища повинні готуватись завчасно. Створюється запас води, медикаментів, продуктів харчування. Перевіряється наявність вентиляції.

9.8. Завчасно повідомляються близькі, рідні, знайомі про можливість перебування в тому чи іншому сховищі (підвал в сусідів, овочесховище, школи, тощо).

10. При проведенні тимчасової евакуації цивільного населення з небезпечного району.

10.1. Візьміть документи, гроші і продукти, необхідні речі, медикаменти.

10.2. По можливості надайте допомогу громадянам похилого віку, людям з фізичними вадами.

10.3. Дітям дошкільного віку вкладається в кишеню або пришивається до одягу записка, де вказується прізвище, ім'я, по батькові, домашня адреса, телефони а також ім'я та по батькові матері і батька.

10.4. Дотримуйтесь вказаного маршруту. При необхідності зверніться за допомогою до правоохоронців та медичних працівників.

10.5. Сигнал евакуації з міста звучить як гудок з потяга.

11. При виявленні мін та вибухонебезпечних предметів (ВНП)

11.1. Не підходити до предмета та негайно призупинити будь-які роботи біля нього.

11.2. Не торкатися та не пересувати предмет, не намагатися його знешкодити.

11.3. Відійти на безпечну відстань та негайно сповістити інших людей про потенційну небезпеку, не допускати їх на небезпечну територію.

11.4. Установити попереджувальні знаки або огорожу навколо них. Для огороження місця знаходження вибухонебезпечних предметів використовуйте всілякі підручні матеріали (жердини, вірвовки, шматки тканини, каміння тощо.).

11.5. Подзвонити 101 або 102 (не з мобільного телефону), повідомити адресу або орієнтири місця де ви виявили небезпечної предмет.

11.6. Забороняється біля ВНП користуватися мобільним телефоном, бо деякі з них мають спеціальне налаштування і можуть вибухнути під час такого дзвінка

11.7. Діждатися прибуття фахівців, показати місце небезпечної знахідки та повідомити час її виявлення.

11.8. При виявленні вибухонебезпечних, а також інших підозрілих предметів (мобільні телефони, ліхтарик, іграшки тощо.) категорично забороняється:

11.8.1. Брати до рук, наносити по них удари, намагатися розібрати;

11.8.2. Переносити або перекочувати з місця на місце;

11.8.3. Кидати вибухонебезпечні предмети до багаття або розводити над ними вогонь;

11.8.4. Збирати та здавати як металобрухт.

ПАМ'ЯТАЙТЕ: Після вашого повідомлення спеціалісти Служби порятунку проведуть ідентифікацію, знешкодження та знищення вибухонебезпечного предмета за установленим порядком. Не допускайте самі та утримуйте інших від порушення правил поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів.

12. Щоб не натрапити на небезпечну знахідку (ВНП):

12.1. Уникайте місць, позначених знаками мінної небезпеки.

12.2. Не заходьте у зруйновані приміщення.

12.3. Уникайте місць, пов'язаних з військовою діяльністю (окони, військові укріплення, райони біля блокпостів, місця ведення бойових дій).

12.4. Не підходьте до залишеної військової техніки та тіл загиблих людей чи тварин (вони можуть бути замінованими).

13. Дії під час атаки із застосуванням хімічної зброї.

13.1. Якщо ви перебуваєте у зоні бойових дій, звертайте увагу на такі зовнішні ознаки застосування хімічної зброї:

13.1.1. Двос або більше осіб стали недієздатними з незрозумілих причин.

13.1.2. Знайдено невідомі рідини, порошки або цари.

13.1.3. Відчуваються незрозумілі запахи або смаки.

13.1.4. Знайдено невідомі та/або покинуті без нагляду матеріали, пристрої чи обладнання.

13.1.5. Спостерігається масова швидка загибель дрібних тварин (птахів, комах).

13.1.6. Спостерігається масовий вияв фізичних симптомів ураження хімічними речовинами (детально про фізичні симптоми читайте нижче).

13.1.7. Будь-яка з цих ознак може бути індикатором застосування хімічної зброї. Наявність кількох ознак одночасно вказує на підвищену ймовірність того, що інцидент пов'язаний з застосуванням хімічних речовин. негайно повідомляйте про наявність таких ознак за єдиним номером виклику служб екстреної допомоги (диспетчер викличе бригаду потрібної служби) — 112.

13.1.8. Важливо! Якщо ви маєте підозру щодо застосування хімічної зброї, реагуйте належним чином, щоб зменшити потенційну шкоду собі та іншим. Не наражайте себе на небезпеку!

13.2. Першочергові дії в зоні хімічного ураження

Що робити, якщо ви опинились поблизу зони ураження хімічною зброєю:

13.2.1. Якщо ви на вулиці:

- Залиште територію ураження. Чим коротшим буде контакт з хімічними речовинами та чим далі ви будете від епіцентру ураження, тим меншою буде потенційна шкода від них.

- Намагайтесь рухатись швидко, але не бігти. Ваше дихання має бути спокійним та повільним, щоб вдихати якнайменше отрути.

- Знайдіть укриття поблизу. Якщо це можливо, повертайтеся у своє помешкання.

13.2.2. Якщо під час хімічної тривоги ви в приміщенні:

- Якщо можливо, підніміться на найвищий поверх і знайдіть кімнату з якомога меншою кількістю вікон та дверей. Хімічні речовини, як правило, важчі за повітря, тому на верхніх рівнях будинків повітря буде чистішим.

- Зменште потік повітря ззовні всередину. Закрийте вікна, двері, вентиляційні отвори та все інше, що допомагає потрапляти повітря в приміщення ззовні.

- Не їжте і не пийте нічого, що могло зазнати впливу хімічних речовин.

- Увімкніть новини по радіо, телебаченню чи в Інтернеті, щоб отримувати оновлені повідомлення про здоров'я та безпеку. Вам мають повідомити, коли буде безпечно виходити на вулицю.

13.2.3. Якщо ви перебуваєте у своєму автомобілі й не можете залишити уражену зону, зведіть до мінімуму ризик впливу хімічної речовини

- З'їжджайте на узбіччя так, щоб не блокувати та не заважати руху аварійних автомобілів.

- Вимкніть двигун і закрийте всі вентиляційні отвори, які втягують зовнішнє повітря, включаючи вентиляційні отвори кондиціонера. Запуск двигуна та їзда

втягують зовнішнє повітря в автомобіль і можуть піддати вас впливу хімічних речовин.

- Щоб звести до мінімуму кількість хімічної речовини, яку ви вдихнете, прикрийте рот і ніс тканиною, наприклад, шарфом або носовою хусткою.

- Слухайте подальші вказівки від аварійного персоналу на місці події або слухайте повинні по радіо чи слідкуйте за офіційними джерелами в інтернеті.

13.3. Симптоми хімічного ураження та першочергові заходи з безпеки
Основні фізичні симптоми застосування хімічних матеріалів:

- міоз (надмірне звуження зіниць),
- дезорієнтація та чутливість,
- посмикування та судоми,
- подразнення дихальних шляхів і утруднення дихання,
- подразнення очей і шкіри,
- нудота та блювота,
- втрата свідомості.

13.4. Що робити, якщо у вас з'явилися симптоми хімічного ураження, або ви вважаєте, що ви мали контакт з хімічною речовиною (протягом 15 хвилин після впливу):

13.4.1. Зніміть верхній шар одягу.

13.4.2. Якщо можливо, покладіть одяг у пакет і закрийте його. Помістіть цей герметичний пакет в інший пакет і запечатайте клейкою стрічкою. Пізніше буде надано інструкції щодо його утилізації або очищення.

13.4.3. Якщо у вас є ознаки або симптоми впливу їдких або подразливих речовин – наприклад, почервоніння, свербіж та печіння очей або шкіри — промийте їх водою.

13.4.4. Якщо очі печуть або подразнені, промийте їх водою протягом 10-15 хвилин. Не використовуйте мило для промивання очей.

13.4.5. Не торкайтеся інших людей, щоб уникнути можливого поширення хімікату.

13.4.6. Ураження, спричинене хімічним агентом, не може передаватися від людини до людини. Це не заразне захворювання, яке може передаватися при капці або чханні. Однак люди можуть поширювати хімічну речовину, якщо вона потрапляє на їхню шкіру, одяг або волосся. Люди також можуть поширювати хімічну речовину через рідини організму. Якщо хтось інший контактує з хімічною речовиною таким чином, він може постраждати. Після того, як люди, які зазнали хімічного впливу, знімуть верхній одяг і вмиються, більшість хімічних речовин буде усунуто, і ймовірність поширення їх значно зменшиться.

13.5. Що робити при отруєнні сильнодіючими речовинами:

13.5.1. Захистити органи дихання від подальшої дії отруйних речовин;

13.5.2. На потерпілого надіти протигаз або ватну марлеву пов'язку, попередньо змочивши її при отруєнні хлором водою або 2% розчином питної соди, а при отруєнні аміаком – водою або 5% розчином лимонної кислоти, і винести або вивести його із зони ураження;

13.5.3. Забезпечити потерпілому спокій і тепло;

13.5.4. Вимити очі і відкриті ділянки тіла чаєм, молоком тощо;

13.5.5. Звернутися за допомогою до медиків.

13.6. Що робити при отруєнні аміаком:

13.6.1. Шкіру, очі, ніс, рот вимийте водою;
13.6.2. В очі закапайте дві-три краплі 30% розчину альбуміду, в ніс – оливкову олію.

13.7.Що робити при отруєнні зарином:

13.7.1. Якщо снаряд із зарином розірвався біля будинку, потрібно негайно зачинити вікна, двері, закрити всі вентиляційні отвори. Ні в якому разі не вмикати кондиціонер;

13.7.2. Не виходьте на вулицю одразу після атаки хімічною зброєю, термін дії більшості отрут сягає години. Потрібно дочекатись сповіщення що хімічна загроза минула, інформацію про шляхи безпечної евакуації;

13.7.3. Якщо вибух відбувся на вулиці, потрібно негайно залишити це місце, рухаючись проти вітру. Пересуватися потрібно швидко, але не бігти, щоб не прискорювати дихання. Бажано захватитись у найближчому приміщенні хоча б в автомобіль з піднятими вікнами;

13.7.4. Якщо ви зазнали хімічної атаки, потрібно якнайшвидше позбутися одягу. Зарин на одязі випаровується і становить небезпеку. Одяг не варто знімати через голову, краще розрізати та таким чином зняти його;

13.7.5. Після того, як зняли одяг, потрібно промити всі ділянки шкіри як контактували з отрутою водою, краще з милом. Чим більше, тим краще;

13.7.6. Очі також потрібно ретельно промити водою не менше 10 хвилин;

13.7.7. Не торкатися поверхонь, які можуть бути заражені зарином;

13.7.8. Штучна вентиляція легень, тим більше штучне дихання в такій ситуації неприпустиме.

13.8. Що робити при отруєнні хлором:

13.8.1. При зупинці дихання – зробіть штучне дихання;

13.8.2. Шкіру, рот, ніс вимийте 2% розчином питної соди або водою.

13.9.Що робити при отруєнні метаном:

13.9.1. При зупинці дихання – зробіть штучне дихання.

13.10.Що робити при отруєнні чадним газом:

13.10.1. Розстебніть комірець одягу;

13.10.2. При зупинці дихання – зробіть штучне дихання.

13.11.Евакуація із зони ураження хімічною зброєю

13.11.1.Під час евакуації з зони ураження хімічною зброєю вдягайте чистий щільний одяг, який максимально закриває всі ділянки тіла. Якщо є можливість, вдягніть окуляри, маски, шалки та рукавички, а також дощовик. Якщо ви маєте перебувати в укритті, зробіть запас води, їжі та предметів першої необхідності.

13.11.2.Території, які зазнали впливу хімічної зброї, можуть залишатись небезпечними тривалий час, від декількох годин до декількох місяців. Не повертайтеся в зону ураження без відповідних розпоряджень ДСНС та інших екстрених служб.

14. Дії у разі ураження білим фосфором

14.1.Якомога швидше варто позбутися одягу, до якого пристали частки білого фосфору, що палає. Якщо такої можливості немає, то потрібно занурити уражену шкіру у воду або сильно зволожити.

14.2. Проникні поранення негайно закривають пов'язкою, яка змочена водою, вологою тканиною, ізолюючи її від кисню, доки не будуть видалені часточки фосфору.

14.3. На рану наноситься розчин бікарбонату натрію – харчової соди, щоби нейтралізувати будь-яке накопичення ортофосфатної кислоти, з подальшим видаленням будь-яких залишків видимих фрагментів: їх легко помітити, оскільки вони світяться в темному середовищі.

14.4. Не можна торкатися фосфору пальцями! Опіки варто закрити вологими пов'язками. Вони мають бути просочені содовим розчином, або чистою водою, щоб запобігти повторному загорянню фосфору.

15. Дії у разі радіаційної аварії.

15.1. Перебувайте в укритті.

15.1.1. Тримайтесь подалі від стін та даху.

15.1.2. Залишайтесь в приміщенні без вікон та зовнішніх дверей.

15.1.3. Зачинить та ущільнити всі отвори та щілини (скотчем, змоченою тканиною).

15.1.4. Вимкніть систему вентиляції (кондиціонери, обігрівачі).

15.1.5. Не виходьте з укриття доки не буде вказівок від органів влади офіційними каналами.

15.2. Потрібно знезаразити себе.

15.2.1. Обережно зніміть верхній шар одягу.

15.2.2. Герметично запакуйте знятий одяг и тримайте його подалі від людей та тварин.

15.3. Помийтесь, якщо є така можливість.

15.3.1. Прийміть душ з милом, голову помийте шампунем.

15.3.2. Не використовуйте кондиціонери для волосся щоб не закріпити радіоактивний матеріал.

15.3.3. Не тріть і не дряпайте шкіру, щоб радіоактивний матеріал не потрапив до ран.

15.3.4. Одягніть чистий одяг.

16. Завершальні положення інструкції.

16.1. Перевірка і перегляд інструкції з безпеки життєдіяльності під час воєнного стану повинна здійснюватися не рідше одного разу на 5 років.

16.2. Якщо протягом 5 років з дня затвердження (введення в дію) даної інструкції з охорони праці та безпеки життєдіяльності під час воєнного стану умови не змінюються, то її дія автоматично продовжується на наступні 5 років.

16.3. Відповідальність за своєчасне внесення змін і доповнень, а також перегляд даної інструкції покладається на відповідальну особу з питань охорони праці в загальноосвітньому навчальному закладі.

Розроблено:

Заступником директора,
громадським інспектором
з охорони праці

І.А.Черевко